

Môn: DANH TẶNG VIỆT NAM
THIÊN SƯ VIỆT NAM

Học kỳ ba

Kiểm Tra Bài Cũ

* KIỂM TRA BÀI CŨ

- * Phân tích đoạn văn Thiên sư Cứu Chử dạy chúng trước lúc thị tịch.
(Sẽ chỉ hỏi từng lời dạy của Ngài, không hỏi nguyên đoạn văn)

GIẢI THÍCH CÂU

✧ **Tất cả các pháp môn vốn từ tánh của các người:**

- Nghĩa là: Từ tự tánh đã giác ngộ → Phương tiện lập nên các pháp môn → Đưa người nhận lại tự tánh.

CỤ THỂ

1 ✧ Đức Phật dạy:

- Tất cả chúng sanh đều có **PHẬT TÁNH**.
- Tất cả chúng sanh đều sẽ **THÀNH PHẬT**.

2 ✧ Đức Phật:

- Đã thành đạo, viên mãn tự tánh,
- Từ tự tánh, lưu xuất, nói Kinh, lập giáo.

3 ✧ Chúng sanh:

- Đều có Phật tánh, đều sẽ thành Phật.
- Khi thành Phật, từ tự tánh nói Kinh, lập pháp môn.

Tất cả các
Pháp môn,
vốn từ tánh
các ông

GIẢI THÍCH CÂU

✧ *Tánh tất cả các pháp vốn từ tâm của các người:*

✧ **Chữ TÁNH ở đây nghĩa là bản chất.**

✧ **Nghĩa là: Bản chất tất cả pháp đều từ tâm sanh. CỤ THỂ:**

1) Bản chất các pháp không tự nói có hoặc không. Nhờ tâm mà nó được nhận biết, xác định là CÓ.

2) Bản chất các pháp do (tâm) con người tạo ra.

✧ **Do đó, các pháp vốn không có thật thể.**

☀ THẢO LUẬN NHÓM

- Dễ tự nhiên thành, không tu tự ngộ thì rơi vào thiên nhiên ngoại đạo. Tại sao?

CHỨNG SANH

MÊ TỰ TÁNH

- Vô minh phiền não che mờ.
- Không tỏ tự tánh.

CÂU SANH VÔ MINH

- VÔ MINH:
  - Không sáng suốt.
  - Quên bản tánh.
  - Nhận thân tâm sanh diệt làm mình.
- 10 món PHIỀN NÃO.
- Tất cả lậu hoặc khác.

Trở lại bản chất
Chứng sanh

ĐỀ TỰ NHIÊN

- Sống cách biệt nhân gian.
- Không tu học hay làm thêm gì cả.

KHÔNG TU TẬP

- Sống buông thả.
- Không tin tâm giác ngộ.
- Sống thuận theo tự nhiên ⇔ Thuận phàm tình.

KHÔNG TU

Vị Trại Với Phật Đạo - Không Đưa Đến
Thành Tựu Phật Đạo
Nên Gọi Là Thiên Nhiên Ngoại Đạo

Đề tự thiên nhiên

❖ **Đề tự thiên nhiên, không tu thì mới chỉ là trả lại một phàm phu bình thường. Tại sao lại nói rơi vào ngoại đạo?**

(Căn cứ vào đâu để nhận biết, đề tự thiên nhiên sẽ rơi vào ngoại đạo?)

- ✳ **Như nội dung vừa nêu, đề tự thiên nhiên, sẽ rơi vào chúng sanh, gồm có các món:**
  - **VÔ MINH:** *Không sáng suốt. Quên bản tánh. Nhận thân tâm sanh diệt làm mình → Sai lạc.*
  - **10 món PHIỀN NÃO:** *Tham, sân, si, mạn, nghi, thân kiến, biên kiến, kiến thủ, giới cấm thủ, tà kiến.*
  - **Tất cả các lậu hoặc khác:** *Tất cả sai lầm của một chúng sanh đang mê.*
- Trong 10 món phiền não, đã nói lên tư tưởng khác với Phật đạo (*tức là ngoại đạo*).
- Hơn nữa, còn là chúng sanh chìm trong VÔ MINH → Nhìn nhận sai lầm (Do các lậu hoặc khác).
- Nếu không gặp minh sư → Sẽ đi sai, hành động sai, sống sai → Chịu lấy quả báo đau khổ.
- **CHO THẤY:** Không đúng → Thì sai ⇔ Không chánh → Rơi vào tà ⇔ Không có chặn giữa.
- **DO ĐÓ:** Đề tự thiên nhiên sẽ rơi vào ngoại đạo.

✳ Những nghĩa lý liên quan.

TÓM LẠI

1 Đễ tự nhiên, không tu → Ngoại đạo

- Chúng sanh → Có quả tạ vô minh + Tập nghiệp = Như quả tạ rất nặng.
- Đễ tự nhiên, không tu → Cán cân tự chúi đầu trôi vào tà kiến (*Do vô minh, tập khí*).
- Hơn nữa, chúng sanh → Thấy biết phan duyên.
- Nếu không tu, sẽ tìm những thứ bên ngoài tâm.

Sẽ rơi vào ngoại đạo

2 Thiên nhiên ngoại đạo và tánh tự thiên nhiên

- Tánh tự thiên nhiên (*thiên chân*), không phải thiên nhiên ngoại đạo ⇔ BỒI:
- Ngộ tánh → Hay ra tánh sẵn vậy, không do tạo tác. Đây là một sự thật hiện tiền nơi mỗi người, không phải trong quan niệm hay cái được thấy biết (*Kiến phần*).
- Ngộ tánh → Có trí tuệ chân thật – Không còn mê lầm và tà kiến → Không ngoại đạo.
- Chưa ngộ → Hướng tánh tu tập ⇔ Xác định bản tánh → Không rơi vào tà kiến.

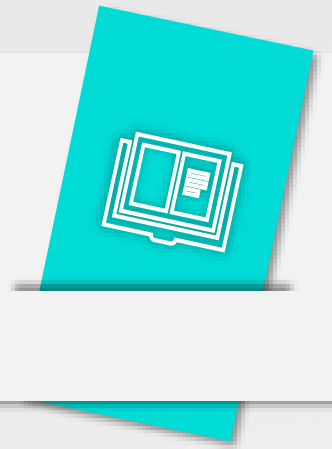
3 Đễ thiên nhiên hay phải tu?

- NGỘ → Là do tu? Hay không nhờ tu? ➡ **Khéo tu đúng pháp – Tu trong vô tu.**

* ÔN LẠI BÀI CŨ ĐÃ HỌC

* Chân tâm là gì? Ở đâu? Sau khi chết chân tâm đi về đâu? Khi tái sinh lại, chân tâm theo chúng sanh trở lại như thế nào?

* **Xem đầy đủ trong bài đã học: Khéo nhận chân tâm (Đã học HK-1)**

* TÓM LẠI: CẦN NHẬN ĐÚNG VỀ CHÂN TÂM

1 Chân tâm có tướng hay vô tướng?

→ Vô tướng.

2 Chân tâm là sanh diệt hay vô sanh?

→ Vô sanh.

3 Chúng ta có biết được chân tâm không?

→ Nếu biết được thì chân tâm thành đối tượng bị biết → ngoài mình.

4 Chân tâm là biết hay không biết?

→ Chân tâm không thuộc về biết cùng chẳng biết. Chỉ lặng lẽ mát hút các tướng, không mê thì chân tâm tự sáng biết rõ ràng như thế.

5 Chân tâm ở đâu?

**→ Chân tâm sáng biết trùm khắp, không nơi nào thiếu vắng.
→ Nhưng chẳng phải ở tại tất cả chỗ, hay tại bất cứ đâu.**

Môn: DANH TẶNG VIỆT NAM
THIÊN SƯ VIỆT NAM

Học kỳ ba

Thiên Sư Đạo Hạnh

(? – 1115)

Đời thứ mười hai, dòng Tỳ-ni-đa-lưu-chi

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

Sư tục danh là Từ Lộ, con viên Tăng quan đô án Từ Vinh. Thuở nhỏ, Từ Vinh trợ học ở làng Yên Lãng, lấy người con gái họ Tăng, bèn theo quê quán bên vợ. Bà Tăng sanh ra Sư.

Sư tánh tình hào hiệp và có chí lớn. Thường làm bạn với nho giả tên Phí Sinh, đạo sĩ tên Lê Toàn Nghĩa và một phường chèo tên Vi Át. Ban đêm, Sư cần cù đọc sách, ban ngày lại thổi sáo, đá cầu, đánh cờ vui chơi. Thân phụ thấy thế thường quở mắng về tội biếng nhác.

Một đêm, ông vào phòng dò xét thấy ngọn đèn đã tàn, sách vở chất đầy bên cạnh, Sư thì tựa án ngủ say, trong tay còn cầm quyển sách, tàn đèn rơi đầy cả mặt bàn. Ông mới biết con chăm lo học, chẳng còn lo lắng nữa.

Sau, Sư thi đỗ Tăng quan do nhà vua tổ chức.

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

Từ Vinh có sự trái ý với Diên Thành Hầu, Hầu nhờ pháp sư Đại Diên đánh chết. Sư muốn trả thù cho cha, định sang Ấn Độ học thuật linh dị để giết Đại Diên. Nhưng khi đi tới xứ mọi răng vàng, vì thấy đường sá hiểm trở, Sư đành trở về. Sư vào ẩn trong hang đá Từ Sơn chuyên trì Đại bi tâm đà-la-ni. Thời gian sau, Sư thấy đủ khả năng trả thù cha, bèn tìm đến Đại Diên đánh ông ta mang bệnh rồi chết.

Từ đây, oan nghiệp xưa sạch như tuyết tan, các việc đời lặng như tro lạnh, Sư trải khắp từng lâm tìm học pháp thiên.

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

Nghe Kiều Trí Huyền hóa đạo ở Thái Bình, Sư thân đến tham vấn. Sư nói kệ hỏi về chân tâm:

Âm:

久混凡塵未識金
不知何處是真心
願垂指的開方便
了見如如斷苦尋

Cửu hỗn phàm trần vị thức kim
Bất tri hà xứ thị chân tâm?
Nguyên thùy chỉ đích khai phương tiện
Liễu kiến như như đoạn khổ tâm.

Dịch:

Lẫn lộn phàm trần chưa hiểu vàng
Chẳng biết nơi nào phải chân tâm?
Cúi mong chỉ thẳng bày phương tiện
Thấy rõ như như hết khổ tâm.

Trí Huyền đáp:

Âm:

玉裏 秘聲演妙音
箇中滿目露禪心
河沙境是菩提道
擬向菩提隔萬尋

Ngọc lý bí thanh diễn diệu âm,
Cá trung mãn mục lộ thiên tâm.
Hà sa cảnh thị Bồ-đề cảnh
Nghĩ hướng Bồ-đề cách vạn tâm.

Dịch:

Trong ngọc ẩn thanh diễn diệu âm,
Nơi kia đầy mắt bày thiên tâm.
Hà sa cảnh là Bồ-đề cảnh,
Nghĩ đến Bồ-đề cách vạn tâm.

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

Sư vẫn mờ mịt chẳng hiểu, lại tìm đến pháp hội của thiên sư Sùng Phạm ở chùa Pháp Vân. Đến đây, Sư cũng lặp lại câu hỏi: - Thế nào là chân tâm?

Sùng Phạm đáp: - Cái gì chẳng phải chân tâm?

Sư hoát nhiên nhận được.

* THẢO LUẬN NHÓM

- Thừa hỏi về chân tâm, cùng là chỉ thẳng, ngay trước mắt đang hiện tiền, không thiếu vắng. Khi Ngài Kiều Trí Huyền chỉ bày, Ngài Đạo Hạnh chưa ngộ. Đến Thiên sư Sùng Phạm khai thị thì Ngài Đạo Hạnh liền ngộ ra. Tại sao?

CHÁNH VĂN

Lại hỏi: - Làm sao gìn giữ?

Sùng Phạm bảo: - Đói ăn, khát uống. - Sự liên lễ bái rồi lui.

* THẢO LUẬN NHÓM

- Khi đã ngộ ra chân tâm, Ngài Đạo Hạnh hỏi: Làm sao gìn giữ?
Thiền sư Sùng Phạm bảo: Đói ăn, khát uống. Nghĩa này thế nào?

- *Đạo là ngay chỗ đói ăn khát uống hay sao?*
- *Nếu thế, đạo chỉ có ăn uống thôi sao? → Còn lại, các sinh hoạt khác là gì?*
- Đói ăn khát uống tự tại, không mong cầu, tư lự. (*Đói, đòi trăm món, khát mong đủ vị*).
- Ăn và uống là ví dụ tượng trưng cho tất cả hành động thi vi còn lại của chúng ta.
- Nghĩa là: Đối với tất cả các việc khác, cũng tùy duyên tự tại như vậy.
- NHƯNG: Cũng chẳng phải nhận trên tất cả cảnh → Sẽ làm.
- Bỏ ngoài ăn uống và tất cả → Còn lại là gì? → Sống thẳng tâm đó → Chạm mắt Bồ-đề.

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

*Sau Sư trụ trì chùa Thiên Phúc ở núi Phật Tích tăng chúng tìm đến tham vấn.
Có vị tăng hỏi: - Đi đứng nằm ngồi thấy đều Phật tâm, thế nào là Phật tâm?*

Sư nói kệ đáp:

作有塵沙有
為空一切空
有空如水月
勿著有空空

Âm:

Tác hữu trần sa hữu
Vi không nhất thiết không
Hữu không như thủy nguyệt
Vật trước hữu không không.

Dịch:

*Có thì muôn sự có,
Không thì tất cả không.
Có, không trăng đáy nước,
Đừng mắc có cùng không.*

THIÊN SƯ ĐẠO HẠNH

CHÁNH VĂN

*Sau Sư trụ trì chùa Thiên Phúc ở núi Phật Tích tăng chúng tìm đến tham vấn.
Có vị tăng hỏi: - Đi đứng nằm ngồi thấy đều Phật tâm, thế nào là Phật tâm?*

Sư nói kệ đáp:

作有塵沙有
為空一切空
有空如水月
勿著有空空

Âm:

Tác hữu trần sa hữu
Vi không nhất thiết không
Hữu không như thủy nguyệt
Vật trước hữu không không.

Dịch:

*Có thì muôn sự có,
Không thì tất cả không.
Có, không trăng đáy nước,
Đừng mắc có cùng không.*

Sư lại tiếp:

日月坐岩頭
人人盡失珠
富人有駒子
步行不騎駒

Âm:

Nhật nguyệt tọa nham đầu
Nhân nhân tận thất châu
Phú nhân hữu câu tử
Bộ hành bất kỵ câu.

Dịch:

*Nhật nguyệt tọa non đầu
Người người tựa mất châu.
Kẻ giàu sẵn ngựa mạnh
Bộ hành chẳng ngồi xe.*

CHÁNH VĂN

Sư sắp tịch, tắm rửa sạch sẽ, thay đổi y phục, gọi các môn đồ đến dạy:

- Túc nhân của ta chưa hết phải còn sanh lại thế gian này tạm làm vị quốc vương. Sau khi mạng chung ta lại sanh lên cõi trời thứ ba mươi ba làm thiên chủ. Nếu thấy thân ta bị hư hoại thì ta mới thật vào Niết-bàn, chẳng còn trụ trong vòng sanh diệt này nữa.

Môn đồ nghe lời dạy này ai nấy đều buồn thảm rơi lệ.

CHÁNH VĂN

Sư nói kệ dạy:

Âm:

Thu lai bất báo nhận lai quy,
Lãnh tiếu nhân gian tạm phát bi.
Vị báo môn nhân hưu luyện trước,
Cổ sư kỹ độ tác kim sư.

Dịch:

*Thu về chẳng hẹn nhận cùng bay,
Cười lạt người đời luống xót vay.
Thôi! Hỡi môn nhân đừng lưu luyện,
Thầy xưa mấy lượt hóa thầy nay.*

Nói xong, Sư an nhiên mà hóa, mãi đến sau này thân xác vẫn còn.

KIỂM TRA BÀI CŨ

- 1) Đê tự nhiên thành, không tu tự ngộ thì rơi vào thiên nhiên ngoại đạo. Tại sao?
- 2) Khi đã ngộ ra chân tâm, Ngài Đạo Hạnh hỏi: Làm sao gìn giữ? Thiền sư Sùng Phạm bảo: Đói ăn, khát uống. Nghĩa này thế nào?

THẢO LUẬN NHÓM

- 1) Ngài Tăng Thống Huệ Sanh nói: “Pháp gốc như không pháp, Chẳng có cũng chẳng không”. Pháp gốc là gì? Vì sao pháp gốc ấy là chẳng có cũng chẳng không?
- 2) Ai đã nói từ “Pháp gốc” này đầu tiên? Trong nhân duyên nào?
- 3) Ngài nói tiếp: “Nếu người biết pháp ấy, Chúng sanh cùng Phật đồng”. Tại sao?

